

המציבה

דמי חתימה לשנה בפולין 400 מ"פ.
 רבע 100. מחיר גליון בודד 10 מ"פ. ביחד
 עם. הקורא הקטן, מחירו 750 מ"פ לשנה.
 190 מ"פ לרבע. מחיר שני הגליונות יחד
 לאחדים 18 מ"פ. מחיר הקורא לבדו, לשנה
 350 מ"פ, לרבע 90 מ"פ, גליון בודד 8 מ"פ.
 מחיר מודעות 30 מ"פ בעד שורה
 סצרה או מקומה. מחיר ברכת מז"ש או
 הודעת אירוסין 60 מ"פ.

□ □ □

Kraków, dnia 7 stycznia 1921.

גליון ב'.

כראקא. פ' וארא כ"ז טבת

מאת האדמיניסטרציה.

תוכן הענינים.

מפני שני היחס, שבין הוצאת, המצפה ובין הוצאת, הקורא
 הקטן לא יזול מחיר זה האחרון לחותמי, המצפה. וגם דמי החתימה
 של הקורא שונים הם מאשר נקצבו בפרוספקט: עתה מחירו לשנה
 350 מ"פ, לרבע 90 מ"פ ומחיר גליון בודד 8. גם מאת החותמים.
 שכבר שלמו מחיר נמוך מזה, נבקש להוסיף על דמי החתימה את
 החסר, כדי שלא יבא, המצפה לירי חסר:

המבקשים על עמם — ש. מ. ל. פרנסה וכלכלה בזמן הזה —
 הפאל ספר. סקירה בעתונים: הלכה פסיקה. מתהפכות הזמן —
 הפנספסק. מדינה ומדינה ומקריה: בראקא. בפולין הקטנה. בפולין.
 כאוסטריה. כרוסיה. כאנגליה. בארץ ישראל. באמריקה. השבוע בכל
 העולם. הנקמה — מ. עהרליך. נחפשה דרכינו ונחסורה — ד"ר צבי
 זמל. משה רבינו ואותותיו — ש. מ. לזר. להחזקת המצפה.

המבקשים על עמם.

ועלים לחתום על התוכן היו כולן יכולות, אע"פ שאין אשכנז ואמריקה
 בתוך אגודת העמים.

שלחי בית ישראל מכל ההסתדרות היהודית באנגליה ובצרפת
 השתמשו בשעת הכושר, בשנפתחו ישיבות הועד הבין לאומי של
 אגודת העמים בנייבנה. להתייצב לפניו ולבקש מלפניו על עמם כרוסיה
 הדרומית, הנתון לטבח, להרג ולאבדן. יודעים הם אמנם היטב שלחי
 בני עמנו שכל זמן שאין אגודת העמים עומדת למעלה מכל הממשלות
 בהסכם כולן, בלי יוצא מן הכלל, יהיו כל מעשיה מאפע וכל החלטותיה
 כהלכה ואין מורן כן ולא תעזו כלל פניה להעיר למוסר אוזן איזה
 פועל און, שמא יפגרה בשענת: מי שמך לאיש שר ושופט עלינו?
 ובאופן היותר טוב לא יהושע כלל לענתה ולהצטרך לפניה, כי
 מוכיח, שאין הכח בידו להוכיח צדקתו במעשה ממש, אין כדבריו
 אלא עצה טובה, השמע ישמע והחדל יחדל. שלחינו ידעו זאת היטב
 ובכל זאת טרחו והלכו למקום הישיבות, לבקש על עמם, יש בזה
 עינים משום הפגנה, ישמעו העמים, יקשיבו ראשי הממשלות, אולי
 יש עוד איזה ניצוץ מרגש בושח בלב אחד הרשעים ויהרהר בתשובה
 בשעה האחרונה וינצל עוד מי שינצל, או אפשר שיצטרך מי שהוא
 מרשעי המאות השחורות והלבנות לחסדם של מושלי מדינת המערב
 ובעד-כרחו יתרפס וישיב הרבו אל נדנה, הטובע יתפוש גם באנין
 של קש.

ומפני מה מצאה ההסתדרות היהודית הזקנה, כל ישראל הכרים
 לנהוץ לפרוש עצמה מן הצנור וללכת נכדלה לבדה לצעוק ולבקש
 על נפשות שאריה הפליטה של יהודי אוקראינה? הרי רק בושח
 המיטה זקנה אשמתית זו על עמה בחשישה לבקש סהם לסוכת יהודים
 השרויים בסכנה, כאלו אין יהודים זרים — שאין לבני דת משה
 בצרפת שום יחס עמהם — כדאי להצריח בשבילם את אגודת
 העמים, אלא בקשה אמלא, שהיא דורשה בזה רק מובת הצרפתים,
 שמא ימלטו הלילה אחדים מן הנולים היהודים גם לצרפת וינררו
 שמה הם ושלום חליים רעים מאלו השולטים במורה. הרי זו אותה
 האמלא, שמתמשים בה עכשו שונאי ישראל בצרפת, שמתוך שהם
 רוצים להפטר מהתחרותם של היהודים הנולים בעסקיהם, הם מקטרנים
 עליהם, כי הליום רעים מצויים בהם ואינם מדקדקים בנקיות כאותם
 הסרונים הפאריזים, שהחיצוניות היא הכל בעיניהם. אנה נולך את
 חרפתנו, שאחים מתביישים לבקש על אהיהם הנחונים להרג ולכזה
 והם באים בהתנצלות ובתרוצים, שלא חלילה סכנתם הודאית של
 של היהודים פתחה את פיהם לבקש על עמם, כי-אם ספקיפקה של
 סכנת הצרפתים, אותם הצרפתים, שגרמו את הטבח הנורא כאחינו
 האוקראינים בויינם ארבע פעמים את חבלי השודדים הרוסים, תלמידיהם
 של ניקולאי, פורישקיביטש, שולצין וסוכרין, מה היו אומרים כרמיה,
 נשר, צדוק כהן והכריהם מיסדי האליאנס, אלמלי היו קמים עתה
 מקבריהם והיו רואים באיזו בושח-פנים יבקשו ממלאי מקומם על עמם
 ואיזה תירוץ יבקשו להם, להצדיק, מעשה רעי זה בעיני הגוים ובוש
 יבושו האפיונים כאחיהם האמללים הנתונים לחרב בידי פראי הפראים
 זאנתנו הלא מתביישים בהם, באדונים המנוהצים שבפאריז, על
 מעלם אשר מעלו בעמם ועל חנופתם השפלה והבוזיה להרני עמם.
 אך אשרינו שאין עוד לחברה הפאריזית שום ערך תרבותי ופוליטי
 ואין מתהשבים עמה עוד, ולא תוכל להפארא, כי היא באה בשם
 חלק הנון של העם היהודי, החברה כ"ה כבר עברה ובטלה מן
 העולם, רק חותמה נשאר עדיין בידי פושעי ישראל אחדים מביהם

אך אי משום הפגנה מה טוב היה אלמלי התייצבו לפני ועד
 אגודת העמים מלאכי כל ההסתדרות היהודית שבעולם יהו ולא הוציאו
 אף אחת מן הכלל, אם אגודת העמים פגומה ואינה יכולה להתפאר,
 כי היא באת כח כל עמי התרבות, הרי הכל יודעים משום מה, לפי
 שאינה מה שהיא צריכה להיות, היה לה להיות משניהה על הצדק
 ועל זכויות החלשים ובאמת אינה אלא משניהה על העמים המנוצחים
 החלשים והעשוקים, שלא ירמו קרן ולא ימרדו בלחציהם, כדומר לא
 יהדלו משלם את המס הכבד ששמו עליהם, אבל איזה טעם יש
 למנהיגי היהודים, הצועקים לעזרה מפני הורגים, שיהיו מחולקים באופן
 הצעקה או יוציאו הסתדרות פלוגית או אלמונית מן הכלל? מפני
 מה התייצבו לפני הועד רק באי כה ההסתדרות היהודית שבאנגליה
 לבד ולא צרפו עמיהם גם אלו שבאמריקה, באשכנז, בפולין וכו'?

זהב ואבנים טובות, שוקדי הברסה השחורה ובתי קהוה נעלמים. משבת ויוצא כל ידעו וכל יהדותם מתכסאה בהודאתם בלאום יהודי, אבל מבלי להביא מזה קרבן ללאום הזה. נשתנו העתים, נהפכו הפושגים, נתבלבלו המחוזות ועמם המדות והמוסר. הלכך טוב שנברר לנו את מצבנו מבית ומחוץ. אולי נראה מה התיינה תולדותיו.

עול הפרנסה הוקשה ביותר על המעמד הבינוני הרבה יותר מאשר היה. במשך השנה האחרונה לבדה עלו מחירי צרכינו מן פי עשר עד פי שלושים. עלינו אפוא גם להשתכר פי שלושים. מי שאינו מספיק להכפיל משכורתו באותה המחירות, שיעלו מחירי צרכי ביתו או יותר נכון: שיפסד כח הקניה של ממונו, הוא יבא לידי פשיטת יד לעזרת אחרים. אבל גם העני המחזיר על הפתחים צריך היום אלפים לפרנסתו בשבוע אחד. ולעצבוננו אין כלל תקוה. שיושב המצב בקרוב, אדרבה, הירידה עוד תתמיד. עדיין לא נרגיש קרבת קרקע תחת רגלינו. להחזיק מעמד. ועלינו להתאים משכורתנו לפי הצורך ולא כל אדם יכול לעמוד בנסיון ולתעב עול ואון, אין הרעב יכול להשלים תמיד עם כללי המוסר.

יבושו בל השמים מבטחם במניסטר לפיננץ זה או אחר. אין המניסטר יכול לפעול נפלאות ולברוא יש מאין. בשתי שנות המלחמה שקעה המדינה במצולה של חובות עד למעלה מאזניה. ואת העול הזה ישאו האזרחים ולפי שחסי המחוקקים של עכשו על מעמד בעלי האחוזות בשרה, מעיק העול רק על האזרחים העירוניים, שרובם יהודים. בל מה שירכש לו העירוני, ירד אל כיסי האכרים, שהכל נושאים פניהם. אך אנחנו סובלים ושמים בשרנו בשנינו ומחשים, אבל הפועלים אינם סבלים במונו, המה כבר הרימו את קולם וכאשר לא ימצאו אונים קשובות, אז ירימו גם את ידיהם והידים המורמות לא תפנענה בחייבים האמתים, בבעלי האחוזות, המצפינים תבואתם לימות החמה, להפקיע השער ומונעים בר כל ימי החורף מפיות העירוניים הרעבים, אלא — בנו היהודים, כנהוג בימות עולם.

ומענה לא תחסר להם, שונאינו יראו להם באצבע על הולכי בטל ידועים, שכל ישראל, כמובן מאליו, אחראים בעדם. המסחר החשאי, יאמרו, אשם על ירדת שער המרקה הפולנית והמראת היוקר מיום ליום. והוא ביד היהודים, האוכלים מעדנים ואין כל דבר יקר להם ביותר, אבל אינם עושים שום דבר, שיביא תועלת למדינה! וכאשר יקום ההפוך הרעב וקנאי האפסוסף, המוסתים כל הימים ביהודים להשמידם ויפשוט ברחובות לעשות זר מעשהו, כמו שעשה כבר במרחשון ובאייר ובסיון תרע"ט, אז לא יגיני אלהי הניר בעדנו והמשחית לא יפסח גם על בתי אלה מאחינו שברחובות הנצרים.

בימים האחרונים נערכו וכוחים בין חכמי הפולנים ובין מנהלי היהודים בווארשא, בקראקא ובליובלין, ישנם אנשים בין חכמי המדינה, המרנישים את ההפסד הרב, שתסבול המדינה החדשה מן הפוליטיקה של קנאי עמם, המאמצים כל כחות הארץ ומרצה לדכא את היהודים ומעמידים את רדיפות היהודים בראש הפעולות הצבוריות. באמת ובתמים הו רוצים להטיב את היחס, אך עד היום העלו כל הווכחים והברורים חרם בידם, הרדיפות הנסות אמנם חדלו ממילא ככלות הרוץ האף, שאינו יכול להתמיד בלי קץ, אבל האיבה לא ספקה ופחד ההמון מפנינו לא חדל. כל רוח מצויה עלולה להחריד נונו. עלינו איפא להזהר במעשינו ושלא לתת פתחון פה למקסרנים וחרב בידי שונאינו בנפש להכותנו חרם.

עלינו להתאמץ בכל מאמצי כחט להרכות בתוכנו מספר אלה החיים מיגיע כפיהם, אלה העמלים הפרודוקטיבים, המביאים תועלת לארץ מושבם במעשיהם. עלינו לשקוד בכל האפשרות להטות לבות בני הנעורים אל עבודות פוריות. המשכורת בהן אינה אמנם רבה כל כך כמו זו של עסקי השטרות והספסרות, אבל שקמה, נעימה ומביאה ברכה רוחנית וחמירת לבעליה ולכל המדינה. והדומנות לעבודה כוו ישנה בפעולות הועד לעזרת יהודי פולין, השוקד להסוך את היהודים

של משפחה ריינאך, שרק משום זה לא המירו דתם, לפי שאינם מודים בשום דת, אבל בכל כפרם בתורתנו העיוו להעיד לפני אנורת העמים, שאין למעוטים היהודים כמורה שום צורך חוץ מצרכים דתיים ועוני צדקה.

ולעומת זה הטיבו אשר עשו שליחי עמנו, שלא הביאו את תלונתם על פולין לפני ועד אנורת העמים, אחרי שהבטחון באנורת העמים הוא רק משענת קנה רצוץ, לא לעור ולא להועיל, היתה התלונה לפני רק לנוק יהודי פולין ולא לתועלתם. אבל הנישו תלונתם לפני באיכח הממשלה הפולנית עצמם, כי אחרי שפולין היא מדינה עומרת ברשות עצמה למרי ואינה תלויה אפילו בדעת אנורת העמים, וממשלתה היא בכלל ממשלה חזקה ומסודרה היטב ואין לה חבלי שודדים ונרודי לפסים מזוינים כאותם האשמינים שברנסיה הדרומית, והכח והעוז בידה לתקן כל מעוות ולהטיב כל תקלה, כי היא אוחת בעוז ברסן כל יושבי הארץ ואין איש עושה בפולין כל הישר בעיניו — הרי זו אותה המדינה, שהיהודים צריכים לה ולא חנם כהרו יהודי נליציה המורחית שלטון פולני מכל שלטון אחר. לפיכך אין טוב ליהודי פולין אלא להגיש תלונתם לפני ממשלתם והיא בהיותה רוצה שתחשב מדינתה כארץ של הרבות, צדק, שלום והשקט, הרי אין ספק, שחתקן גם את זעור האון הנעשים לנו פה ושם בשעת חרם ובאמת כבר הקנה הרבה.

אך רושם מוזר ומתמיה עושה הדבר, שיהודים אנגלים באים להתאונן לפני שר יהודי בפולין (שמעון אשכנזי) על לחץ בני עמו ובני ארצו ומבקשים מלפניו רחמים עליהם ונראה הדבר כאלו הוא היה להוציאם ועליו להצטרף ולהכטיח טובות לעתיד, אייה תהפכות אפשריות עדיין במצבנו בגולה!

ש. מ. ל.

פרנסה וכרכלה בזמן הזה.

קשה לי, ידידי, לדבר אליכם על דבר מצב הכלכלה, סבלי להזכירכם, כי בשנת תרפ"א אנו עומדים, בי הערבוביה, שבאה לעולם, בלבלה גם את השבון השנים, כמו שיקרה לרוב למבקרי תיאראות בהביטם על חיון משונה, המוצג על הבימה, ואמנם כחיון של זועה ומחומה לנו שנות המלחמות, בעיני אני נראות מרבע שנות מלחמת העולם בעין מתזה ראשון של חיון-תנוה, הזמן שאחר זה עד שלום טריוונן כמתזה שני והזמן שעד שלום רינא וישיבת מועצותיה של אנורת העמים בנייבנה כמתזה שלישי, ומי יודע מה יצינו עוד לפנינו במרם יבא שלום אמת.

כולנו הגנו טועים בחשבון השנים. רגילים אנו למנות שנותינו ע"פ שנויי עטדתנו כנגד ההמה ושוכחים, כי בתקופת המבול אנו עומדים, שאין המאורות משמשים בה. הלא רק תהו ובהו לפנינו, כי מה זה נשאר לנו מסדרי הפוליטיקה, כללי המוסר והמדות ואין צריך לומר מסדרי שרה הכלכלה? ועדיין לא נראה את החוף של ים הצרות, שנמרפה בו ספינת כלל ישראל במורת, הוי, מה נשתנו מקורות הפרנסה. משכורתם של רב בני עמנו היא לא טבעית. הדור הצעיר מתכר לנו, אין אנו מבינים אותה, כי מושניו שונים ממושנינו ועל כן עזבנו והלך לו ברכים חדשים, והו לפי שאנחנו עדיין חשבים במחזות פלאים זכרונות מלפני המבול ואת מעשינו נערוך בתור סוחרים מאו, בעוד שבני הנעורים, שגדלו בשנות המלחמה, הנם אדוני המצב, מעשיהם המה תולדות ישרות של המצב הנוכחי, בלי השפעה מעולם אחר, שאין לו כל יחס אל ההוה. דומה ששמחה לו לאב בראותו, שבנו משתכר בשוק ועוזרו בפרנסתו, אך אם נוכל לפתוח סגור לבו, אז אחרת נראה, איך לו עכשו לאב שום השפעה על בניו, המה עומדים ברשות עצמם מנעוריהם, סוחרים שמות שונים, מכריחי מנס בהעברת

לעובדי עבודה ולנהגים מיניע כפיהם. יניע כפיך כי תאבד אשריך וטוב לך ו' רפאל ספר.

סקירה בעתונים.

ערעור על הלכה פסוקה.

בעינינו ברור היה הדבר, שהלאומיות היהודית אפילו מגולה היא כבר הלכה פסוקה ומקובלת מאת רוב בני עמנו ובפרט בזמן האחרון. שהנסיגה בכמה מדינות הורה, שכאשר ישפכו שונאינו הרון אפס עלינו וישפו בו את ההמון להשחיתנו, לא יבדילו כלל בין יהודים לאומיים ומתבוללים, כמו שלא יבדילו בין יהודי שומר תורה ובין פורק עול דת. ובכל זאת יצא זקן הציונים מקם נורדאו דעת זקנתו, לערער בנליו על הלאומיות היהודית בגולה. וטעמו — הטעמים הישנים של המתבוללים, שכבר שמענום מאה פעמים. העתונים היהודים במערב הזור לפלולם הישן ולזכחם הם מתלבטים בפעם האלף להוכיח, שהרגש הלאומי הוא תולדה ישרה מן הציונות ואינו פועל כלל לרעה על בני הגולה, אלא לטובה. גם ב"העולם" הלאומי נתפרסמו דברים של פעם מאת א. דודסון בברור הענין הישן נושן :

הנצחון הגדול, שנחל הרעיון של חופש הלאומיים באמפת השלום הוורסיטית, הוא בזה, שהפרידו באופן רשמי בין המדינה והלאומיות, כשם שהמלחמה בעד חופש האמונה הביאה בזמנה לידי כך, שהפרידו בין הדת והמדינה. בימי הבינים היתה המדינה קתולית נמורה, ואי-קתולית לא היה יכול להחשב לאזרח. ועכשו אין הדת נכנסת בתור חלק הכרה במושג המדינה. בעלי כל הדתות כלי הכדל שוים לפני החוק, כך אירע הפעם ללאומיות, בטאה שעברה כא הלאום השליט במקום הדת השלטת. המדינה היתה קשורה בלאומיות זו או אהרת ואחרים היו צריכים להסתגל אל דרישותיה וכל סימני לאומותם נאסרו... הועידה הוורסיטית תקנה בזה תקון גדול. היא נורה, שהמדינה אינה לאומית ביסודה, אינה שייכת לשום אומה, אלא במדה שזה לכל יושניה. חופש הלאומיות בא לאותה המדרגה, שבה עמד החופש הדתי לפני יובל שנים. כמו שהמפכות במאה שעברה הניחו יסוד לשלום דתי, כן המהפכה של עכשו היא התחלת הקץ לריב לאומים.

אך כמוכך חק לחוד וחיים לחוד, עיי החק לבדו אין השוויון משתרש עדיין בלבנות הבריות, יש אי-שוויון המונה בטבעי. היוצא מתוך מצב הדברים נופא. המדינה המודרנית אינה נצרית ובכ"ז במקום שרוב יושבי נצרים, צריכים המעופים לפעמים לותר בעל כרחם על זכותם מאין ברירה. יש מקרים, שאין היהודי יכול לשמור את השבת כהלכתה, ולא משום כפיה מצד החק, אלא משום שאי אפשר לסנור את כתי הספר, בתי הדין וכל מוסדות המדינה משום מעוש יהודי הרר במקום הזה. רוב האזרחים קובע את חותמו על חיי המקום לכל דבר וזה מביא ממיצא לידי אי-שוויון להמעוש בעיני הדת, וכן היא הדבר בניגע ללאומיות, אין אומה שלטת במדינה בעלת חוקי צדק ויושר, ומשום זה אין עיפ החק שפה שלטת, ובכ"ז שפת הרוב היא השלטת ממיצא. והמעוש הבא במשא ובמתן עם הרוב עליו לדעת את לשון הרוב ולרבר בה ואין מן היושר שיכוף המעוש את הרוב לרבר פלשונו של המעוש. ועודת השלום גורה שווי מחלט לרוב ולמעוש. והיתרון, שיש להרוב הדתי או הלאומי והלשוני, הנובע רק מתנאי החיים, שאין אנו שולטים בהם וכן ההפסד היוצא להמעוש מהתנאים האלה, צריך להקטין עד כמה שאפשר, עד כמה שהתנאים מרשים לעשות זאת, מבלי לניסן נזק להכלל.

זאת היא מה שדרישנו מן המדינות החדשות, שקלטו מחדש צבורים יהודים גדולים וזאת היא מה שהועידה הוורסיטית מצאה לנכון לחייב את המדינות החדשות במזרח לטובת המעושים, ומה יוצאות ההנחות האלו :

מותר לבני המעוש לעבוד את אלהיהם ואין לכופם להכריח בזה אהרי הרוב. יכול היהודי לתבוע מזונות כשרים במקום שהם נתנים על השבון המדינה, כנון בבית הסוהר ובצבא ; יכולים היהודים להקיף בים לעצמם ללמוד ברוח דתם ועמם ובלישונם ועל קופת המדינה לכלכלם מכיפה. אם המדינה משלטה שכר הכהנים ומסייעה להוצאות בתי תפילה, צריכה לשלם גם שכר הרבנים ולסייע לבתי הכנסיות והמדרשות וכן הלאה.

זהו איפוא דבר טבעי מובן מאליו וכשיתרנלו העמים בזה לא יכעסו על הוצפת היהודים. כמו שאינם כועסים עוד על דתנו הנבדלה.

מתהפכות הזמן.

ראיתי במערכת "המצפה" מכתב מקראקא, שכותבו קובל על התגרנים החדשים תגרני המלחמה, שהפכו את בתי-הכנסת לבתי ברסה ואינם באים להתפלל, אלא לישא וליתן בשבת בעסקי שטרות שונים. ספרתי את הדבר לפני אנשים והעיהו, שהם יודעים מעשה לסתור, שכבר הברסה השחורה בקראקא נהפכה לבית כנסת ובערב בערב מתפללים שם בצבור, אומרים מרושה וברכו וקדיש ומקדישים את הלכנה. עתה למי אאמין ? לבי אומר לי, ששניהם העידו את האמת, מתהפכות הזמן היא זאת, אם נהפכו עליונים למטה ותחתונים למעלה, הדין נותן, שגם בתי הכנסת העתיקים מקום תפלתם של גאונים וצדיקים יהפכו לבתי ברסה של יושבי קרנות וככר הברסה תהפך למקום תפלה, מדוע לא ? הרי כבר נבאו הויל בנמרא, שעתידים גם בתי קרקסאות ותיאטראות להתהפך לבתי-כנסת, אך הדבר מוכרני את סניגורותו של הצדיק ר' לוי יצחק מברדישוב על ישראל, פעם ראה יהודי בעל ענלה עמוף בטלית וכיון בתפילין ציחן לארץ ומשח אופני עגלתו ובשעת מעשה הוא ממלמל תפלתו, תחת לקצוף עליו על חלול הקודש, עמד ולמד עליו זכות : רבשיע הביטה נא וראה, מה קרושים הם עמך בית ישראל, שאפילו בשעת עבודה נסה כזאת הם לבושים טלית ותפילין ופיהם מלא תהלתך ! — ברסה ותפלה, בית כנסת ועסקי וואלושים — מה רבו תהפוכותיך, הזמן הזה ! הפכפכך.

מדינה ומדינה ומקריה.

בקראקא.

ביום א' שיז היתה ישיבה כללית במועצת הקהל, בראשית הישיבה הודיע היושב בראש, כי נציבות המדינה אשרה את סכום הטקפה בעד הקברות באותו השעות, שהיה אשתקד, לתכלית תמיכת נולי אחינו האומללים, הנסים מתגרת הרב המרחפת עליהם באוקראינה. ביום ב' הבא היתה ועדת ראשי הקהלות צפולין הקטנה להועץ בזה. בענין קמה למצות אין להשיג בארץ עצמה שום קמה או חטים, הטהלות משתדלות שתתן להן הממשלה רשיון להביא חטים מאמריקה, קמה מאמריקה כבר יש או יבא בימים האלה, אך ליתרון כשרות דורשים ראשי הקהלות החרדים דוקא חטים, ראשי קהלות לבוב וקראקא יסעו בימים האלה לתכלית זו ליארשא.

בדבר האמבולטוריום היהודי, הקים פה זה 4 חדשים בהוצאות הועד לעזרת יהודי פולין בכסף הדיק, הרציא הרוקח רוזנברג ודרש תמיכה מאת הקהל. אחרי הוכוח נקצבה תמיכה של 5000 מ' לחודש. נפתחה חנות המכולת, פאמאין של הציונים (קונסום), שהסרונה היה מורגש, לפי שאין עוד היום מפלנה או בת מפלנה, שאין לה חנות משותפת כזו, הציונים, הרוצים להיות המפלנה הראשית, נשאר אחרנית, החסרון נמנה.

עצה כמה להושיע את ילדי העוני ולהצילם מסכנת רעב וקה. מבלי לדבר על מצנם הרכבות. הילדים העוובים יגדלו ללא תורה וללא דרך-אריץ והיו לדור של בורים חסרי כל חנוך. בקיץ העבר עדיין היה פה בית תמחוי מיסוד ועד העזרה ומאות ילדים קבלו מזונתם חנם. עתה בטל גם זה והילדים סובלים רעב ואין מסקה ואין דואג להם. לבי כואב בדאותי שלפולנים בעירנו יש בית יתומים והמה מלובשים ומונעלים היטב. והיהודים בני הרחמנים אינם דואגים ליתומיהם ועוד גדול המכאוב. כי מן הועד של דדיק בלבוב נשלח סכום הנח בשביל היתומים האלו ואם יתכלכל הממון בידים אמונות יגיע לכל יתום כאלה מרק לחודש. שאפשר לכלכל בו בדוחק נפש אחת. אך אין מי שיתעסק בזה. יש אמנם פה שתדלנים חרוצים העוסקים בנבית דמי עליות. בהוצאות. תקיף מיד כל איש בכל עת מצוא וגם להספק המרחין. אבל לפרנס את היתומים אין איש.

מ. ר.

באוסטריה.

באוסטריה נוסדה אגודת טכניקאים יהודים. להשתתף בבנין ארץ ישראל. האגודה שמה לה למטרה: אחוד כל הטכניקאים היהודים. הרוצים בבנין הארץ מצדו הטכני. תמיכת עבודת הבנין בארץ-ישראל ע"י עבודות-הכנה מעודדות באופן שיטתי. כמו אוסף חומר ספרותי מהמקצוע הזה. עבוד שאילת פרטיות. קריאת הרצאות. הוצאת ספרים. וחברות. יסוד ספריות. נתינת עצות ע"י מומחים. בקורת הצעות וכו' השתתפות בעבודה יהוד עם הקתדרות של כל העולם. שהצונו להן להן מטרות כמו אלו. נתינת עצות במקצוע הטכניקה להסתדרות הציונית ע"י נבחרים. המלצה לכהות טכניים נאותים לעבודת הבנין. יסוד שיעורים ולמודי מלאכה להכנת בעלי-מלאכה יהודים ופועלים בשביל ארץ-ישראל. הרמת המצב הכלכלי של החברים ע"י עזרת חברתית כמו תווך בהמצאת משרות. יסוד קופת-תמיכה ועזרה משפטית וכו'. (הצפיירה). מורי הדת היהודית כווינא קראו שביתה. המה דורשים תשלומים במדה שמקבלים המורים העירוניים. — האיגוד ש מ ר י ק ר שלא נבחר אל מועצת המדינה הכללית באוסטריה. והציונים הרגישו בזה הספק מרובה. נבחר עתה אל מועצת השלטון של ווינא הכירה. שנפררה מאוסטריה התחתונה. לעמוד תחת שלטון מיוחד.

ברוסיה.

מתעוללי באלאחוביץ.

לשכת העתונות של ההסתדרות הציונית בפולין מודיעה: לקלוב הצירים היהודים שע"י המועצה הלאומית היהודית הומנית בא איש-צבא. שעבד במחנה באלאחוביץ וספר. כי באונו שמע את באלאחוביץ מתפאר. שצוה להמית את כל היהודים והגרמנים. שנלקחו בשבי. בעיני דאה ברציחת נפשות שבעה שבויים (שני יהודים. שני גרמנים ושני רומנים) מהרוסים שנפלו בידי היל באלאחוביץ לא נהרג אף אחד. עוד לפני כבוש קאמיקאשירסק הכריזו. שיהרגו את כל היהודים היושבים שם על פי איוו פקודת-מרתים. שנתקבלה בנדרון זה. זאת שמע כמה פעמים גם מפי ראש הפלוגה. הפורוצניק פוכרסקי. בקאמין הכריזו כובעת-יהודי לתפור כיום הנפירים כובעות מספרי תורה. הדרך מוולודבה לקאמין-קאשירסק היתה מלאה הרוגים יהודים. שנייטות באלאחוביטש התעללו בהם באכזריות איומה. ניויתיהם נקברו אחרי שנודע. כי ועדה אמריקאית נכונה לכוא. במעשי השוד והרצה השתתפו גם האופיצירים.

באנגליה.

אגודת ישראל והמזרחי.

בלנדון נועדו יחד ראשי "אגודת ישראל" וראשי המזרחי. להועץ איך לחבר את שתי הסדרות היהודים האדוקים לאגודה אחת. בראש

קבלנו את המכתב הזה מתוך העיר בבקשה לפרסמו לטובת הרבים ולכבוד היהדות: זה כמה חדשים. שאנו מביטים באגודה לדאבון לבנו. כי בתי הבנות שבעירנו נהסכו לחצרות מסחר או לכור של תגרנים ואין איש שם על לב. כאלו כך צריך להיות ואין דבר שבעי יחר מזה. מסופקני אם שאלו הנבאים את פי הרבנים על זה. בודאי לא היו מתירים דבר כזה. כי דבר שנאסר ע"י רבנים קדמונים אין ב"ד אחר יכול להתירו. וזה מפורש בתלמוד ובפוסקים. שאפילו מתשמישי קדושה אין רשות להשתמש לדברי חול ומכיש בית כנסת. מקדש מעט. הקדמונים. שבנו את בתי הכנסת. בודאי לא היתה דעתם. שישמשו גם לסהורה אפילו לשם חקנת הרבים. (הערת המערכת: כוונת הכותב היא כפי הנראה. שהכרת מכולת של קונסום קבעה מקום ממכר סהורתה בחרר סמוך לביה"כ. אבל מפני מה היא מחשה. שבבתי הכנסת עצמם משיחים רבים כשעת התפלה בשבת בעניני כרסה ושערי השמרות עד שמקומות קדושים נעשו להיכלי כרסה.)

אקלה שניה ראיתי בנוגע להלחם וכל מאפה תורה. שלפי שעירנו היא חסרת להם. עשו להם. שרי האופים מנהג. שלא למכור להם כלל לקונים הרבים הצובאים ימים שלמים לפני פתחי בתיהם מחנות מחנות. אלא ימכרוהו לתגרנים. שיוסיפו על המחיר הנבזה מאד הרבה עד שרק יד עשיר גדול תשיג להביא סת. להם אל ביתו. אבל דלת העם ובע"ב בינונים ישונו אל בתיהם בסלים ריקים. ואלה שוטרי שמים. המשיחיים על בנדי נשים ועל שערותיהן. שכחו שדבר בזה ניב נאסר ע"פ התורה. משנה שלמה היא. שבזמן הבצורת אין האכר רשאי ליתן חבואתו לתגרים להוליך העירה. אלא בעצמו עליו לפרוה בממכר לאחדים. כדי שלא יתקר השער (עיין דמאי פ"ב מ"ד). ואיה אותם המשיחיים החוששים לעונשי שמים. מפני מה הם מהשים לזה? כמה נרועה המשנה הזאת מאיוה סנהג קדמון? מפני מה אין הבידעז מכריו בבתי התפלה. להוכיר לאופים את האיסוד המפורש. ובמקום תקנת הרבים אין לחשש לתועלת יהודים.

אהרן באהם.

בפולין.

הממשלה מוסיפה ללכת בדרך. שהתותה לה. להתעסק בכוכד-ראש בצרכי היהודים ושלא להתחיס עליהם רק בשלילה ובהסתרת פנים בכתהלה. בעת שאגרוף הגיד ונערותם היו המכרעים בארץ. כן נתן כבר המניסטר לדתות רשיון לקהלת היהודים בווארשא. לעשות בחירות חדשות למועצת הקהלה ע"פ הסדר הדמוקרטי הגמור. שיהיו לכל שדרות עמנו באיכחם בבית הקהל. ובודאי יותן מעתה רשיון כזה גם לקהלות האחרות. מה שעד עכשו מנעה מהם הממשלה בטרם נתהוק השלטון בידה. אך חשוב הרבה מזה הוא הצעד האחרון. הממשלה אומרת. כפי שמודיעים לנובי דויעניקי מווארשא. לקבוע אצל המניסטריום לעניני הפנים סניף מיוחד לעניני היהודים ובראשו ממונה יהודי. באופן הזה יהיה ליהודים באיכחם בממשלה. כמו שדרשנו — אם נוסף שבמועצת מסלות הברול. שאצלי המניסטריום למסאיב. נתמנה גם האיגודי הנליצי צ'יסור. או נדע שכאמת דרך חרשה בתרה לה הממשלה ביחוסה ליהודים.

בפולין הקטנה.

בעלז. עירנה שהיתה במשך שלשה דורות מרכז תרבותי לכתה גדולה בישראל ומקום עולי רגל לכמה אלפים מבני עמנו. חרבה בימי המלחמה יותר מכל ערי הסביבה. האדמור הודוע וביתו ואניש. נלו והנם נודדים בסלובקיה. מבלי מצוא מנוחה. בראשית המלחמה הציתו הרוסים את רוב העיר באש. אח"כ שלטו פה תחלואים רעים ומתו חצי יושבי המקום במגפה. מאות יתומים. בלי אב ואם מתנוללים מחורבה לחרבה ואין להם מקום להניח ראשיהם. אך הגדולה מכל המכות. שנלקתה בהן עירנה. היא האדישות. שאין איש שם על לב לטכס

השבוע בכל העולם.

ממשלות ארצות הברית וקנדה הטילו חומרה יתרה על הגולים הכאים שמה. כל נולה צריך להראות ממון מזומן בירו לכה"א 250 דולר ואבי משפחה 125 וכל אחד מילדיו 50 דולר. — אחרי מלחמה קשה בין צבא איטליה ובין הפייטן נבריאלי דיאנונציה, שבקש דוקא לנחול כבוד יוליוס צור שני ולכבוש בכה עצמו בעזרת לגיונו את דלמציה ואיי ים ארדעי מידי הסלבים. נבר עליו היל המלך עד שנכנע ופוזמה נזכרה. — לועידת נשיא הרפובליקה הפולנית ויועציו עם ראשי הממשלה הצרפתית בפאריז יש ערך רב מאד במובן הכלכלי. לרפא את פצעי הפינינג הפולנית ולהרים את ערך המארקה. ותועלת רבה תצא לפינינג שלנו גם מהחלטת סוהרי צרפת. לקבל במהיר סחורתם שטרי מרקאות פולניים. בזה יודם ערך המרקה בכל העולם. — ברעד האדמה, שהיה במדרוה במדינת ארגנטינה, נהרגו בששת אלפי נפש. הנזק עולה להמשים מיליון פויזות. — הר נעש ישן בארץ יפן התחיל שוב להוריק אש מתוך לועו. לכות האש המיליו דליקה ביערים גדולים וכפרים רבים התכסו בשכבת אפר ורמץ. — מלך אנגליה קיים את זכות השלטון העצמי של אידלנד. שהחליטו בית הנאמנים והסינאט. אבל האירים אינם שתיים לכם לזה ומוספים להלחם באנגלים אשר בארצם. — אנגליה ואמר קה הודו כבר במלכות קונסטנטין וקשרו עמו יחס דפלומטי כאיטליה. — סבת מחסור הלחם בערים היא. כי נתפשטה בין האזכרים שמועת שוא. כי בקרוב יבטלו את שטרות המרקים ושטרות של דולרים יהיו לאמצעי תשלומים. האזכרים מחכים איפא שישלמו להם בעד הבואתם בדולרים. — ממשלת פולין בטלה את המונופולין שלה על העורות והמסחר בעורות נעשה הפשי. — שלטון העיר ווארשא התחיל מלחמה עזה במטילים עצמם על הצבור לחיות מנדכות בלי עבודה. הוא קצב סכום גדול. לכונן בתי עבודה צבוריים ומי שלא יחפוץ לעבוד ענש יענש. — בקונגרס של הסוציאליים הצרפתים, שהיה בעיר טור, החליטו רובם להספח במפלגה הבין-לאומית השלישית. כלומר לקבל שיטת הבולשיוויקים. הבורגנים הצרפתים נבוכו. כי בעוד שהם עושים מלחמה קשה בבולשיוויקים ברוסיה והוציאו כבר מאות מיליארים על זה, נצחו הבולשיוויקים בצרפת ועצמה. — כבלטא האוקראינית מרדו היל הבולשיוויקים כמצביאיהם והרגום ואחזק התנפלו על היהודים והרגו אחדים מהם ורבים מחצו. — ועידת מלאכי פולין וליטא. שנועדו להתפטר בדבר גליל וילנא. נפסקה. לפי שהצדדים עומדים על דעתם. מכדי לוותר כמלא נימא. כל אחד טוען על וילנא כולה שלי. — סכסוך חדש קם בין בין ממשלות הכרית ובין אשכנז. בדבר פריקת הנשק. ממשלת אשכנז טוענת. שהובת פריקת הנשק אינה חלה על צבא העם. הנועד רק להשניח על סדרי המדינה בפנים. אבל הממשלות אינן מודות בזה. — בענין הדבר. שהממשלות האזרחות של עכשו: אנגליה, אמריקה ויפן מתחרות זו בזו בבנין אניות מלחמה ענקיות. כאלו התכוננו למלחמת עולם חדשה והן הן שצעתן במשך ימי המלחמה. שכל תכלית המלחמה האזרחית היא לעכב את ההודיינותן התדירה. המוכרחה מפני טכסיסה של אשכנז. — מספר יושבי ארצות הברית באמריקה ובנותיה הוא לפי הספירה האחרונה מאה ושמונה עשרה מיליון נפש. בשנת 1910 היו רק 92 מיליון. — מדינת פרס. שנכבשה אחרי המלחמה כולה בידי האנגלים. כאשר יצאו משם חילות רוסיה. נפלה עתה שוב בידי רוסיה הסוביטית. בעוד שהאנגלים נסים משם בבהלה. — בשווייץ מתכוננים הקלריקלים הקתולים ליסד הסתררות בין לאומית של קתולים בעין הסתררות הישועיים. לחכרע נגד הסתררות הפועלים.

המועצה ישב מר פטוארט סמיועל אחי הנציב בא"י. אני דרשה. שיצא המזרחי מתוך ההסתדרות הציונית ויספח באני לעבוד יהוד. המזרחי סרב בהחלט. וכן לא הסכימה אני לתנאי המזרחי בדבר בה"ס הנפרדים בא"י. אני אינה רוצה בפשר. אלא שהכל יודובנהגמוניה שלה.

בארץ ישראל.

שיך ערכי (נשיא ישבת) נכבד אחד מעבר הירדן. השהה עכשו בירושלם. הניד לעורך. דואר היום, שהערכים בענין. כלומר בארץ הנלעד. שמחים בשלטונו של הרברט סמיועל (בידוע עלתה בידו לחבר את ארץ הנלעד לארץ ישראל ברצון התושבים). העורך העברי שאל. איך יתיחסו הנלעדים לשוב יהודי בנייהם? השיך ענה: הארץ רחבת ידים והאדמה טובה ורבת המים. רק יושביה רפידים ואין מי שיעבוד את האדמה הפוריה. אנחנו נשמח לקבל את כל מי שיוכל לפתח את ארצנו. לכל הפושט יד אחת נשיט את שתי ידיו.

הרברט סמיועל נציב ארץ ישראל הבטיח לערבים. להקים להם אוניברסיטה מיוחדת בירושלם. שתהיה מרכז התרבות הערבית. עתוני צרפת מתרעמים על החווה החדש. שנעשה בין אנגליה וצרפת בדבר נבול צפון של א"י. המוסר את גליל דן ופניים לפלשתינה ואת מסלת הברזל של ירמוך לאנגליה ושני המקומות האלה הם סמוכים לדמשק וקשה לצרפת לתת לטבניה להתקרב כל כך לרביית סוריה.

בחיפה היתה ועידה פוליטית של חשובי הערבים וההליטו לשלוח מהרה מלאכות אל הממשלות. להתתן אליהן לאסור את עליית היהודים לא"י.

הנציב העליון בא"י קבע ועדה. לרון עיד סדר מגוי רבנים ובתי דיניהם וביד עליון בירושלם. הועדה החליטה למנות בירושלם סנהדריה של שמונה רבנים וכראשם רב ראשי ספרדי ורב ראשי אשכנזי. שמונת הרבנים יתמנו ע"י אספה של שבעים ואחד כמספר הסנהדריה הגדולה. הכני חכם באשי יבטל.

ישיבה חדשה קמה בירושלם. שכל תלמדיה כהנים וילמדו רק עניני קדשים וטהרות. כדי להתכונן לעבודת ביהמ"ק אם יבנה. בשנה הזאת יתחילו לבנות בירושלם רובע חדש בשם תלפיות שיכיל לעת עתה (100) בתים ונגים. גם מתכוננים לכונן בא"י מלבנה. להכין לבנים. שעד כה היו מביאים אותן מצרפת.

באמריקה.

יהודי אמריקה שמחים בנצחון הרפובליקנים בבחירה ובספלת ווילסון ומפלגתו הדימוקרטית. כי כאשר הוציאה מלאכות יהודית לפני הממשלה לבקש מלפניה עזרה בשביל יהודי רוסיה. הנשמדים ע"י גדודי הלסטים. שנוודו ע"י צרפת. ענה המניסטר. שאין אמריקה יכולה להושיע במאומה. ואולם הכל זוכרים. שהממשלות הרפובליקניות של רוזוולט וטאפט היו רכים את ריב היהודים גם במקרים. שלא היתה בהם סכנת נפשות רבות. אלא רק הלול כבוד אזרחים יהודים. כגון בעת שפרבה ממשלת הצאר לתת רשות נסיעה ליהודי אמריקה כרוסיה. ענה טאפט בבטול ברית המסחר עם רוסיה. אבל הנשיא הדימוקרטי ווילסון. שבקש להיות גואל כל האנושות. אין לו אף מלה אחת למראה טבח יסורי ניהנם של מאות אלפי יהודים.

כל אנודות בעלי המלאכה היהודים באמריקה מסרו בקשה אל אנודת הפועלים הכללית. שלא לנעול דלת אמריקה בפני פליטי היהודים. שהם קרבנות המלחמה. הנמשכה עדיין כרוסיה ונסים מנוסת הרב מפני הורגיהם ולחציהם.

הועד היהודי של לא ציונים באמריקה. שהיא הסתררות פוליטית השוכה. החליט באספתו להשתתף בבנין ארץ ישראל. שתהיה מקום מקלט לגולי היהודים.

להחזקת "המצפה"

ועד העברים בקראקא, שהשיב את העתון העברי לתחיה בזמן קשה כזה וישקר גם להבא לקיומו. קורא בזה אל העברים בכל אהר ואתה, שישתתפו גם המה במשא עול השבועון העברי. כל עברי אמיר, שידו משנת, ישלח סכום הנון יותר מדמי החתימה הקצובים להחזקת המצפה. וכל העברים הרוצים בקיומו ישקרו כל אהר בעירו. לקבץ דמי החתימה מכל עברי ועברי שאפשר להטות לבו לחתום על עתון עברי. בכל עיר ועיר אנו צריכים איש קבוע, שיואיר לקבל עליו מורה נבית דמי החתימה בכל רבע או חצי שנה. שמות המתנדבים, בין בממון ובין בטורה הנבית, יתפרסמו, ואלה האנשים שהקדישו עד היום סכומים לקיום המצפה.

2000	א. נוסבויס קראקא להציישנה
2000	חיים צוקרמאן לשנה אחת
500	ישראל ווענרוס להצי שנה
500	ל. פארמגאנג
2000	יעקב ויצחק שטערן
500	מיכל הארן
2000	מנחם אבעלעס
500	ברוך לאנדא
500	ישראל גאלרבערג
1000	יואל נאכט
600	יחזקאל נאטמעל
400	ברייט ונובימאסס
1000	אבא פינעלעס
500	אלחנן שרנא דייסנר להצי שנה
500	דוד בערנמאן
800	אלעזר מרנליות
1500	ישראל נאטמעל
1500	שלמה לערנער
2000	יחיאל מייטעלבוים
500	וו. שמענער
200	יוסף וועכסלער
300	האחים רייך בעד רבע שנה
500	יצחק קאצנער רחצי שנה
300	וו. דיענעלחויסס רבע שנה
600	הרל היימאן להצי שנה
600	יעקב זאייגניץ כרשאנוב להצי שנה
500	יהודה טאפעס קראקא
1000	שמואל שפירא
500	בנימין שפירא
500	משה הורוויץ הצעיר
2000	אבא וואכסמאן קראקא
1000	יעקב בוכווייץ
1500	שלמה ביענעלאייזען
1000	דוד פרענקל
1000	שלמה שוצמאן
300	יצחק הורוויץ
500	אלטר לאנדא
500	יעקב רייך
600	יוסף דרעזנער
500	משה יעקב לאנדא
1000	משה קאנארעק ווינא

אברהם נוסבויס 5. ה. וועמשטיין שמואל שפירא.

שיתגרמו תסלות, שהן מלאות פיוטים? או היש תועלת בדבר אם ילמדו רק התרגום הסילני ולשונו היא זהה לו? זאת הבינו גם התלמידים שהורגלו בבית ספר ללמוד שפות על פי שיטות הדרשות וזאת היא הסבה, שנעשה להם למוד הדת לטרה ולמורת רוח. ועל כן עלינו לסכל בשמחה רבה וברנש תורה את הספר החדש, שהבר והוציא לאור הפרופסור ד"ר רוד רונמן. Biblja dla mlodziezy Zesz. I. המחבר בעצמו הוא בלשן וידוע כמה שפות וגם שמש בכהונת מורה הרבה שנים וידוע מה צריך לנו. מתחיל הוא את הלמוד מתחלה, ונותן לנו חקים קבועים ומשפטים קבועים עד שיקל מאד לכל תלמיד ללמוד מתוך הספר ההוא. התרגילים לטוחים מן התורה להרגיל את התלמיד בסגנון התורה. גם המורים גם התלמידים מוצאים בשיטה הזאת קורת רוח, כי בספרו זה הביא המחבר שיטה הרשה ונהה. נוסף לזה, כי גם הניר והדפוס יפים וטובים ועושים רושם יפה על נפש התלמיד. הספר הזה אינו רק בשביל תלמידי בית הספר, אלא כל החסין להכיר את שפתנו ואת הקה יבכר את הספר הזה להביאהו אל ביתו כי כרכה בקרנו. ואפרין נמטיה למחבר ספר זה ונברכהו בעד עבודתו זאת, ושיוכה לעבוד הלאה, להוציא במהרה לאור גם את המחברות האחרות.

ד"ר צבי זמל.

משה רבינו ואותותיו.

ברור הדבר, שהאותות הנזכרים בכתבי הקודש, שנעשו כדי להת חזק לדברי פלוגי או לאיזו הבטחה וחזון, אינם מעשי להטום נירדה, להבהיל את הרואים בפלאים היוצאים מנדר הרגיל, כדי להטות לבם להאמין בנבואתו של עושה הפלא. אלא כל אות יש בו רמו אליטורי לענין אותה הנבואה או למעשיו העתידים של המספיק לעשות. כבר הרגישו זאת החכמים הקדמונים מירידיה האלכסנדרוני ואילך עד דרשני האמוראים בתלמוד, שהואילו לדרוש בדרך הרמו על כל מקרי האבות, על משליהם, על חלומותיהם ועל האותות הנזכרים בהם, אלא שלא תמיד כונו אל המטרה האחת דאמתית, שהציב לו בעד האות, כי כלל היה בידי הקדמונים, שבעים פנים לתורה ואלס האמת אינה אלא אחת.

כבר הראיתי ברמת המצפה שנת תרס"ו קונטרס בי על אוחות נדעון בן יואש, ועל החלום, ששמע במחנה מדין, שכולם רמוים ברורים ומפורטים על התפשטות הערבים בארץ, על מלחמת נדעון ואנשיו ועד נצחונו. וכן הוא בשלושת אותותיו הראשונים של משה, כולם משלים הם על מעשיו העתידים, מעשיו העקרים של משה היו שלושה: מכות מצרים לתכלית הוצאת ישראל מתוכם, מתן תורה ומלחמת סיחון ועוג, להגחיל ארצם לישראל, ושלושת האותות מתאימים לשלושת המעשים ההם. המטה, שנהפך לנחש, הוא סימן למכות, במטה משתמשים גם למשענת ולסיוע, אבל מטה שנהפך לנחש מורה רק על מקל שר רודה ומלקה מכות מרות בהמתו, ומשום זה נזכר המטה ברוב המכות. היד המצטרעה היא סימן לתורה החדשה, כי בכל מקום במקרא, שנוכר בו איזה שנוי דעה, המרת דת או מרידה רוחנית, אתה מוצא בו צרעת, הרי צרעת מרים, שערערה על משה והלקה על מעשיו, צרעת נעמן, שהמיר דתו, צרעת עזרה, שחלק על הכהונה, צרעת העמים ההונים על ירושלים בסוף זכריה, שהנביא מנבא עליה שיקבלו דת ישראל, ואותו השליש, שלא האמין בבשורת אלישע, נענש דוקא בידי אנשים מצורעים, קשה לעמוד על טעם הדבר, אבל העובדה קיימת, שהקדמונים המשילו שנוי בדעות ובדת לצרעת, איכ ברור הדבר, שצרעתו של משה גם היא סימן היא לתורה החדשה, שהביא את ישראל בבריתו, והמים שנהפכו לדם סימן הם לשפיכת הרמים במלחמת האמורי.

ש. מ. לוד.

בית-מסחר הספרים של

L. Fortgang, Kraków

רשימה מחודש מכת תרפ"א

- מ"ס 240 - מחשבת ושירה . . .
- 90 - ברוך שפינוזה . . .
- " החסידות - ר' נחמן
- 45 - מכרסלב, כ"א . . .
- 250 - ספס, לבדה, רומן . . .
- 180 - קלוזנר, יהדות ואנושיות . . .
- 45 - שמיכרני, ספורי חסידים . . .
- 45 - שיחות חסידים . . .
- 180 - שלום עליכם, כתריאלים . . .
- 180 - טוביה ההולב . . .
- 180 - מנחם סנדלבעל החלומות . . .
- 180 - שניאור, מן החיים והמות . . .
- 250 - נתיבות, מאסף ספרותי . . .
- 600 - רשפים, 50 קובצים . . .
- 250 - ספרי אנורה, ב' כרכים . . .
- פרלא, אוצר לשון חכמים
- 250 - פתגמי חז"ל ע"ס א"ב . . .
- פיליפזון, תולדות היהודים
- 550 - בעת האחרונה . . .
- 80 - האברות, התורה והנסיון . . .
- 100 - ב' לור, האנטישמיות . . .
- 260 - הנומריקון הממנים והכנויים . . .
- 140 - פרום, פרנק, הקבלה . . .
- 80 - סוקולוב, למרנן ורבנן . . .
- 160 - " תכנן הציוניות . . .
- 100 - שטראק, מבוא התלמוד . . .
- 70 - רב-צעיר, התלמוד . . .
- 120 - שלכת, מאסף ע"י שופמן . . .
- בעד המשלוח להוסיף 5% להמחיר.

- מ"ס 14,000 - אוצר ישראל, 10 כרכים
- 180 - סהודרים, בכד ועוד . . .
- 180 - ביאלים, שירים, מכר הדר . . .
- 120 - בן סירא במקורו העברי . . .
- ברדיצבסקי, מאוצר האגדה
- 380 - ב"ח . . .
- " מהעבר הקרוב, 24 ספרים - 80
- " מעמק החיים, ספרים - 180
- ברנדשטטר, כל כתביו, ג"ח - 550
- ברשדסקי, כתבים אחרונים
- 350 - ב"ח . . .
- גורדון, ל. כל שיריו, ו"ח - 500
- גנסיץ, כל כתביו . . . - 240
- גרע, דברי ימי ישראל,
- 8 כרכים, בכד ועוד . . . - 6000
- הרודצקי, דמויות הרבנות
- 180 - מייסלבוים, הרב סלאדי
- 540 - יספלת חביד, ב"ח . . .
- 45 - ילין, תולדות הרמב"ם . . .
- 300 - ריי הלוי, הכוזרי, אבן תבון . . .
- 180 - ליפשיץ, תולדות רש"י . . .
- 180 - מיטון שלמה, אוטוביוגרפיה . . .
- מנזיס, תולדות האמונות
- 500 - והדתות . . .
- נורדוי, פרדוכסים . . . - 180
- פרישמן, כל כתביו 17 ספרים - 2200
- " בה אמר סרתוסטרא ביח - 420
- פרע, כתבים . . . - 500
- צייטלין, הטוב והרע . . . - 120

את הסופר העברי מר זושא בער אבך כמיט באמונה לארוס עם מרת יפה טירק. א. כהנא.

בבית מסחר הספרים "העברי"

באוסטרא המורכבת נמצאים טלחות של צמר ושל משי, תסליין, ציצית ומוזות וספרים חדשים גם ישנים כמו תנ"ך, ש"ס ופוסקים, ספרי למוד שפ"ע, מלונים שונים ובפרט כל הספרים בלשונות העמים הנוגעים ליהודים, רצון כל קונה יעשה באמונה.

Dr. R. Färber Mor. Ostrava.
Chelcicky 7.

קאנקורוז

בית המדרש "בית ישראל" מיאדאווה 17 בקראקא רוצה למנות ש"ץ מומחה בן תורה שיתפלל עם משוררים. שכירות כפי ההשוואה. הוצאות יחזור רק למי שיתמנה.

העמיקאליען גראס-פערקויף.

קאלאפאניום מאנטאן-וואכס קארנאבער-וואכס, נומי-אראביקום, ניגראוין, וואסער-לאזיק און פֿעטט-לאזיק, זאמליכע אנליין-פֿארבען, פֿיר שטאף-פֿארבונג אין אללען פֿארבען, בלוי-אליין-עקסטרקט, אולטרא-מאריין, וואזעלין, וואגענע-פֿעטען אין בלעכ-פֿארבען, שווארע-פֿער שוואכע-וואכס, מינטע, בלעכ-פֿארבען א. ד. נ. עמפֿעהלט די פֿראטאקאליע-פֿערמט פֿירמא

CHIEL TEITELBAUM
FABRYKA WYROBÓW CHEMICZNYCH,
I IMPORT ARTYKUŁÓW CHEM.
DIETŁOWSKA 49 w KRAKOWIE.

בשדש שפות.

בעברית, פולנית וגרמנית יוכל כל אחד לבוא לירי שלמות גמורה בעזרת מכתבי ההוראה הידועים. 32 מכתבים לשפה העברית, 32 לפולנית, 10 מכתבים לגרמנית. מחירם של עשרה מכתבים - 160 מרקאות, של קומפלט בן 32 מכתבים - 450 מ. השפה, ספר למוד שפת עבר לבוגרים בתרגום המלים ליהודית, פולנית וגרמנית, מחירו 75 מ. להוטי רש"י 10 מ. להוסיף 5 אחוזים דמי משכוח לבל הזמנה. להזמין בכל בתי מסחר הספרים או ע"י.

S. WALKOWSKI Kraków, Miodowa 22.

כל ספרי למוד ועזר, הוצאות "צנטרל", שמיכל ועוד, ספרים גרמנים של "יודישער פערלאג", לעויים ועוד. כהטלונים אינם נשלחים לפי שעה.

נמצא למכירה

המלון הפולני-עברי

מאת י. נוסבוים ול. דרהר.

מחירו 75 מרק מכוך

למו"ס ולמורים רכש הגון

Wyd. J. Nussbaum, Kraków, Miodowa 19.